

Tijdelijke Commissie Onderzoek Financieel Stelsel (TCOFS)
T.a.v. de voorzitter, dhr. J.M.A.M. de Wit
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Amsterdam, 1 februari 2010

Betreft: **Verduurzaming en crisisbestendig maken van de financiële sector**

Geachte commissieleden,

Het MVO Platform¹ verwelkomt uw werk als Commissie Onderzoek Financieel Stelsel. De organisaties aangesloten bij het MVO Platform hebben zich de afgelopen jaren zowel gezamenlijk als individueel in Nederland en wereldwijd ingezet om de financiële sector te verduurzamen. Ook wezen zij de overheid regelmatig op de risico's die gepaard gaan met financiële innovatie, een overmatig vertrouwen in zelfregulering van financiële instellingen en het risico van te weinig inbreng van experts van buiten de financiële sector bij het opstellen van regelgeving voor diezelfde sector.

Ons gezamenlijk uitgangspunt is dat de financiële sector ten dienste moet staan van economische ontwikkeling in de reële economie en moet leiden tot vermindering van de ongelijke verdeling van welvaart, tot kwalitatieve en universele toegang tot goederen en diensten, en tot de ontwikkeling van een duurzame samenleving.

De financiële crisis staat niet op zichzelf. Zij hangt nauw samen met andere mondiale crises zoals de klimaatcrisis, de groeiende ongelijkheid in de mondiale verdeling van welvaart en de voedselcrisis in vooral ontwikkelingslanden. Een verduurzaming van het financiële stelsel is niet alleen noodzakelijk voor financiële stabiliteit, maar zal, vanwege de centrale rol van de financiële sector in de economie, ook bijdragen aan de oplossing van deze andere crises.

Het MVO Platform hecht er grote waarde aan dat het momentum van de huidige financiële crisis wordt benut om groter toezicht, regulering en bovenal een focus op de lange termijn en verduurzaming in de financiële sector door te voeren. Voorkomen dient te worden dat tendensen gericht op behoud van de sector zoals deze was, inclusief perverse prikkels en korte termijn denken, de overhand krijgen.

Hierbij sturen wij u een aantal voorstellen en suggesties voor het verder reguleren en verduurzamen van de financiële sector. Wij hopen dat deze voorstellen, gericht op een samenhangende aanpak van de financiële crisis als wel op de noodzaak tot verduurzaming van het financiële stelsel, weerklank zullen vinden in uw rapport. In de bijlage zetten wij onze visie verder uiteen.

Wij zijn graag bereid om naar aanleiding van deze brief een gesprek aan te gaan met uw commissie. Wij wensen u succes toe tijdens de beraadslagingen en zien uit naar uw reactie.

Namens het MVO Platform,

Suzan van der Meij (coördinator MVO Platform)
Peter Ras, (voorzitter Werkgroep Financiële Instellingen van het MVO Platform)

Voor nadere informatie kunt u via bovenaan genoemde contactgegevens contact opnemen met Thijs Kerckhoffs, lid Werkgroep Financiële Instellingen van het MVO Platform

Bijlage: Beknopte analyse en aanbevelingen voor de Commissie Onderzoek Financieel door het MVO Platform

¹ Het MVO Platform is een netwerk van 35 Nederlandse maatschappelijke organisaties en vakbonden actief op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Beknopte analyse en aanbevelingen voor de Commissie Onderzoek Financieel Stelsel door het MVO Platform

De kredietcrisis heeft op pijnlijke wijze de tekortkomingen in de regelgeving, het (Europees) toezicht, het risicomanagement en de belastingsystemen blootgelegd. Een grondige analyse van al wat er de afgelopen decennia fout is gegaan met de financiële sector is belangrijk om de sector duurzaam en toekomstbestendig te hervormen.

Graag geven wij hieronder een aantal van onze beknopte analyses over de oorzaken van de mondiale financiële crisis. Tevens worden voorstellen aangedragen voor oplossingen.

Risicomanagement en verduurzaming

De financiële crisis valt samen met de milieu- en sociale crises, en is de uiting van een systeem dat telkens op zoek is naar meer rendement op kapitaal in plaats van financiering van de economie en een duurzame maatschappij. Meer op duurzaamheid gerichte financiële producten en een eveneens daarop gericht investering- en beloningsbeleid bij financiële instellingen zijn belangrijke instrumenten om het financiële systeem te stabiliseren én om klimaatverandering, energieonzekerheid en voedseltekorten aan te pakken.

Aanbevelingen:

- Banken die spaargeld van consumenten beheren en financiële activiteiten uitvoeren die economisch en maatschappelijk belangrijk zijn moeten worden gescheiden van private instellingen die speculeren met geld in eigen beheer of met geld van anderen. Recente maatregelen die President Obama voorstelde moeten samen met andere voorstellen verder worden besproken om systeemrisico's aan te pakken.
- Financiële producten zonder evident toegevoegde waarde voor de reële economie, maar wel met economische en maatschappelijke risico's, dienen aan banden te worden gelegd. Financiële producten zoals handel in diverse derivaten moet strenger gereguleerd worden waarbij sociale functies leidend zijn. Prijsopdrijvende voedsel- en grondstoffenspeculatie, bijvoorbeeld, gaan ten koste van de allerarmsten in de wereld en moet daarom voorkomen worden.
- Toezichthouders moeten kritischer kijken naar het risicomanagement bij financiële instellingen waarbij zij zich baseren op de lange termijn en - naast financiële - ook op de milieu- en sociale risico's. Deze risico's dienen in alle kostenramingen te worden verdisconteerd. Betere regelgeving, transparantie en toezicht die daarop zijn gebaseerd dragen bij aan een minder risicovol investeringsmodel voor de samenleving
- Beloning en bonussen dienen op de lange termijn gebaseerd te zijn, o.a. door sociale en ecologische prestaties van een onderneming bij de beloning sterk mee te wegen. Daarnaast zou duurzaam aandeelhouderschap aangemoedigd moeten worden door bijvoorbeeld loyaliteitsdividend of meer stemrechten.
- Na de noodzakelijke reddingsoperaties van overheden om financiële instellingen overeind te houden zou de toegenomen invloed van overheden op financiële instellingen gepaard moeten gaan met heldere en afdwingbare voorwaarden op het gebied van duurzaamheid.

Internationaal toezicht en regelgeving

Het gebrek aan transparantie en het gefragmenteerde toezicht, samen met een groeimodel dat gebaseerd is op zelfregulering, op kortetermijnwinsten en op aandelenkoersen, hebben ertoe geleid dat financiële instellingen onverantwoorde risico's konden nemen die zich goeddeels aan het zicht van het publiek en regelgevers onttrokken. De gesloten kringen van financiële besluitvorming op overheids- en bedrijfsniveau en de argumenten van competitiviteit hebben regelgeving en toezicht verzwakt in plaats van gelijke tred te houden met de snel groeiende financiële markten.

Aanbevelingen:

- Internationale afspraken voor regulering van de financiële sector moeten voorkomen dat overheden en toezichthouders elkaar beconcurreren met soepele toezichtvereisten en lage belastingtarieven. Publieke belangen en financiële stabiliteit dienen voorop te staan, niet de belangenbehartiging en het maximale rendement van de eigen financiële sector. Daarom is het belangrijk om de grote invloed van de financiële industrie op regelgeving en de argumenten van werkcreatie door de sector beter af te wegen ten opzichte van de dienstbaarheid van de financiële sector aan andere sectoren.
- Liberalisering en deregulering van financiële diensten zijn frequent onderdeel van vrijhandels- en investeringsverdragen, ook met ontwikkelingslanden die nog minder zijn opgewassen tegen de grillen van de globaliserende wereldeconomie en financiële markten. Zolang er geen aanvullende internationale regelgeving voor, en toezicht op, financiële markten operationeel is, moeten financiële diensten niet verder worden geliberaliseerd en gedereguleerd in vrijhandels- of investeringsverdragen zoals nu gebeurt.
- Ontwikkelingslanden hebben tot dusver onvoldoende invloed op de regelgeving van, en het toezicht op, de financiële sector, maar hebben wel de prijs moeten betalen voor de genomen risico's. Waar Europese banken een dussdanige rol hebben in ontwikkelingslanden dat hun handelen tot systeemrisico's in deze landen kan leiden, zouden toezichthouders van die landen een rol en zeggenschap moeten krijgen bij het Europese toezichtregime op deze banken.

Belastingen

Belastingontduiking en –ontwijking zijn praktijken die door financiële instellingen worden gefaciliteerd. Ontwikkelingslanden lopen naar schatting 160 miljard US\$ mis aan belastinginkomsten door deze praktijken². Belastingen kunnen worden ingezet om de financiële sector te disciplineren en te verduurzamen.

Aanbevelingen:

- Het automatisch uitwisselen van informatie tussen belastingautoriteiten zou vastgelegd moeten worden in een multilateraal akkoord. Dit is noodzakelijk om de naleving van de belastingplicht te bevorderen ten aanzien van internationale kapitaalstromen.
- Nieuwe wettelijke verplichtingen voor multinationale ondernemingen om per land te rapporteren over gemaakte winsten en betaalde belastingen zijn noodzakelijk. Dit maakt het beter mogelijk belastingontwijking en -ontduiking vast te stellen. De beperkte administratieve capaciteiten van ontwikkelingslanden verhinderen nu vaak dat deze landen bilaterale belastingverdragen afsluiten en naleven.
- Een internationale belasting op financiële transacties heeft een disciplinerende werking en zal excessieve en risicovolle speculatie beperken. Met een passend belastingpercentage kunnen de opbrengsten de kosten die gemaakt zijn voor reddingsoperaties voor de financiële sector worden terugverdiend en kunnen armoedebestrijding en verduurzaming worden gefinancierd.

² Christian Aid, Death and Taxes: the True Toll of Tax Dodging, 2008.